

Директордың тәрбие ісі
жөніндегі орынбасары:

Ермуханбетов С.К

С.К. Ермуханбетов
«15» 09 2025

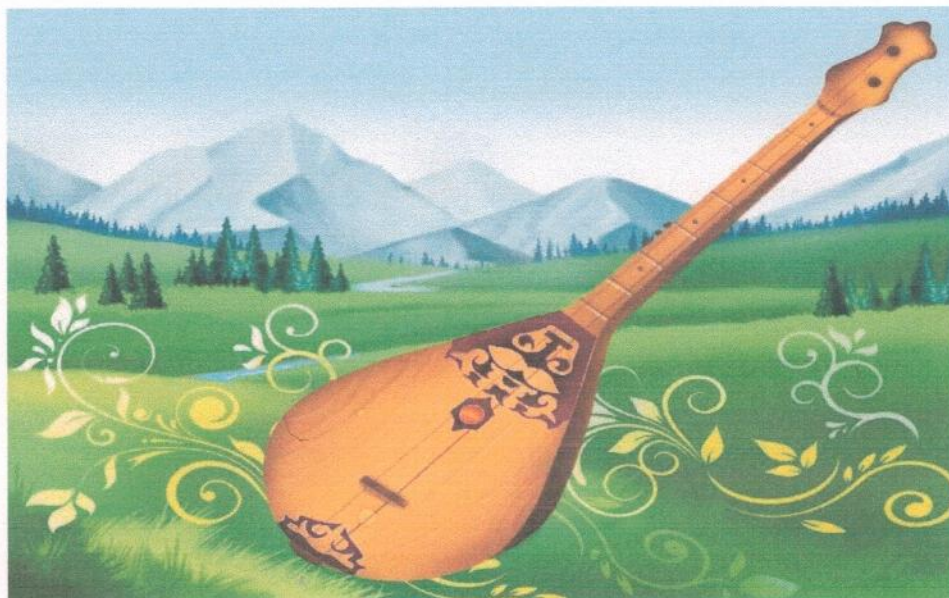
«Бекітемін»
«Тасты ауылының жалпы
орта білім беретін мектебі»

КММ-нің директоры:

Османова Р.Я

Р.Я. Османова
«15» 09 2025

«Ойна, домбыра» үйірмесі

Үйірме жетекшісі: Жусина Айгерим Болатовна

2025-2026ж

Үйірменің негізгі мақсаты:

Ұлттық аспабымыз домбыраны тәрбие құралы ретінде пайдаланып, балаларды өнер сүйгіштікке баулу, отансүйгіш, ұлтжанды, жан- жақты дамыған жеке тұлға етіп тәрбиелеу.

Ұлттық аспаптарымызды, оның ішінде домбыраны құрметтеуге үйрету, сол арқылы ұлттық салт-дәстүрлерімізді насихаттау.

Ұлтымыздың болашағының жарқын болуына атсалысу. Еліміздің болашағы жасөспірімдерді өздеріне деген сенімдерін нығайту.

Тасты ауылының жалпы орта білім беретін мектебінде «Ойна,домбыра» атты домбыра үйірмесінде жасөспірімдерді ұлттық

өнерге баулу мақсатында ұйымдастырылды. Домбыра аспабына қызығушылық танытқан жасөспірімдер арасында 16 қыз бала, 5 ер бала қатысады, барлық қатысушылар 21санын құрайды. Үйірме аптасына 2рет жүргізіледі.

«Ойна,домбыра» атты домбыра үйірмесінде тақырыптық жоспарға асай өткізіледі. Оларға ұлттық аспаптар туралы мағұлматтар беріліп, домбыра

апабының құрылымы түсіндіріледі. Домбыраны қалай ұстау, домбыра тартқанда қалай отыру

керектігі үйретіледі. Домбыраның құлақ күйін келтіру, домбыра қағыстарын үйренуге назар аударылады. Домбыра аспабын меңгеруге байланысты музыкалық терминдер түсіндіріліп, ісжүзінде көрсетіледі.

Домбыра тарту техникасына көп көңіл бөлінеді. Үйірмеде топтық, жұптық және жеке балалармен жұмыстар жүргізіледі.

Екінші жырты жылдықта балалар жеңіл этюдтер ойнауға

дағдыланады және халық күйлері үйретіледі.

Домбыра үйірмесіне қатысатын балалар тізіміне:

1. Ахмет Айсұлу
2. Қасымов Санжар
3. Қадыржан Айзере
4. Байгужина Айгерим
5. Бахир Айару
6. Манат Жанислам
7. Абенова Ясмин
8. Рустем Лейла
9. Бахир Айзере
10. Бақытбай Айша
11. Абенова Альмира
12. Базаралы Дамира
13. Хибадат Айша
14. Бақытбай Сания
15. Қаный Аружан
16. Тағайбек Сираж
17. Досаған Нұрай
18. Манат Даяна

«Ойна, домбыра» үйірмесінің жылдық жоспары

Мақсаты:

Оқушылардың ұлттық өнерге деген сүйіспеншілігін арттыру, домбырада ойнау шеберлігін жетілдіру, күй мәдениетін насихаттау және шығармашылық қабілеттерін дамыту.

I тоқсан (қыркүйек – қазан айлары)

Тақырыбы: Домбырамен танысу және алғашқы қағыстар

Мақсаты: Домбыраның құрылысын, тарихын білу, бастапқы орындау дағдыларын қалыптастыру

№	Сабақ тақырыбы	Сағат саны	Мақсаты	Түрі
1	Үйірмеге қабылдау. Домбыраның шығу тарихы	1	Домбыра туралы түсінік қалыптастыру	Түсіндіру
2	Домбыраның құрылысы және ұстау ережесі	1	Домбыраны дұрыс ұстауға үйрету	Практика
3	Ашық ішектермен танысу	1	Саусақтардың орналасуын үйрену	Тәжірибе
4	Қағыс түрлері: сермеу, іліп қағу	1	Негізгі қағыстарды үйрету	Практика
5	«Кеңес» күйі (халық күйі)	1	Алғашқы күйді орындауға машықтану	Орындау
6	Қайталау және бекіту сабағы	1	Үйренгендерді пысықтау	Практика

II тоқсан (қараша – желтоқсан айлары)

Тақырыбы: Халық күйлерін үйрену және орындау шеберлігі

Мақсаты: Халық композиторларының шығармалары арқылы орындаушылық қабілетті дамыту

№	Сабақ тақырыбы	Сағат саны	Мақсаты	Түрі
1	Қазақ күйшілері туралы әңгіме	1	Құрманғазы, Тәттімбет т.б. туралы білу	Түсіндіру
2	«Балбырауын» күйін үйрену	1	Күйдің әуенін меңгеру	Орындау
3	«Сарыжайлау» күйін үйрену	1	Саусақ қимылдарын жетілдіру	Практика
4	Топтық орындау (екі дауысты күй)	1	Ансамбльдік орындау дағдыларын қалыптастыру	Топтық жұмыс
5	Жаңа жылдық концертке дайындық	1	Сахна мәдениетін үйрену	Репетиция
6	Токсан қорытындысы (тыңдау, бағалау)	1	Нәтижені талдау	Концерт/бағалау

III тоқсан (қаңтар – наурыз айлары)

Тақырыбы: Композиторлық күйлер және орындаушылық мәдениет.

Мақсаты: Құрманғазы, Дәулеткерей шығармаларын талдап үйрену

№	Сабақ тақырыбы	Сағат саны	Мақсаты	Түрі
1	Құрманғазының өмірі мен шығармашылығы	1	Өнер иесіне құрмет қалыптастыру	Түсіндіру
2	«Сарыарқа» күйін үйрену	2	Күрделі күйлерді орындау дағдысын жетілдіру	Практика
3	«Ерке сылқым» күйі	1	Ырғақ пен қағысты меңгеру	Орындау
4	«Наурыз думан» мерекесіне дайындық	1	Сахналық дайындық	Репетиция
5	Концерттік орындау	1	Өнер көрсету тәжірибесі	Концерт

IV тоқсан (сәуір – мамыр айлары)

Тақырыбы: Қорытындылау және шығармашылық концерт

Мақсаты: Жыл бойы үйренген күйлерді бекіту, сахнада орындау тәжірибесін дамыту

№	Сабақ тақырыбы	Сағат саны	Мақсаты	Түрі
1	Қайталау және жеке орындау	1	Жеке орындаушылық шеберлікті арттыру	Практика
2	«Көңіл толқыны» күйі	1	Көркемдік сезімді дамыту	Орындау
3	Топтық орындау	1	Бірлесіп ойнау үйлесімін қалыптастыру	Ансамбль
4	Жылдық концертке дайындық	1	Сахналық мәдениет	Репетиция
5	Қорытынды концерт	1	Нәтижені көрсету	Концерт
6	Жыл қорытындысы, марапаттау	1	Бағалау, талдау	Талдау сабағы

Күтілетін нәтиже:

- Домбырамен еркін ойнай алады;
- 4–5 күйдің құрылымы мен мазмұнын меңгереді;
- Қазақ күйшілік дәстүрі туралы білім алады;
- Сахнада сенімді өнер көрсете алады.

Директордың тәрбие ісі
жөніндегі орынбасары:
Ермуханбетов С.К.

С.К. Ермуханбетов
«15» 09 2025

«Бекітемін»
«Тасты ауылының жалпы
орта білім беретін мектебі»
КММ-нің директоры
Османов Р.Я.
Р.Я. Османов
«15» 09 2025

«Балауса» ән үйірмесі!

Үйірме жетекшісі: Жусина Айгерим Болатовна

2025-2026 оқу жылы

Түсінік хат

Музыка әлемі – адамзат мәдениетінің байлығы ішіндегі мұхиттай шексіз, ғажайып дүние. Музыка адамның асқақ, асыл ойлары, арман – мақсаты, ізгі тілектері, қуанышы, қайғы – қасіреті мен әр түрлі сезім иірімдері бейнеленеді. Музыканың адам жан дүниесіне тигізетін әсері орасан, сондықтан оны шынайы ықыласпен қабылдау арқылы ғана түсінуге болады.

Қаншама ғасырлар бойы жинақтаған музыкалық қазына – ұшы – қиыры жоқ, аса мол мұра. Біз музыка аясында өмір сүреміз. Ол еңбек үстінде де, мерекелік салтанаттарда да үнемі бізбен бірге.

Музыка - әсем дыбыстар тілімен сөйлейтін, сезімге құрылған күрделі өнер. Ол түрлі жанрларға, ұлттық, тарихи, жекеше стильдерге, түрлі музыкалық тілдерге бөлінеді.

Вокал – дегеніміз жеке немесе басқа аспапқа қосылып айтылатын ән айту өнері. Ән айту шеберлігі барынша жетіліп, классикалық үлгіге дейін жеткізу.

Вокалмен ән айтуында, бірінші вокал жағын дамыту керек, көптеген дауыс жаттығулар жасату.

Түрлі аспаптармен өзі сүйемелдеп, өзі ән айтатын дәстүрлі өнерімізді небір тарлан таланттар үлкен көркемдік деңгейге көтеріп, әлемдік ән айту өнерінің өзіндік ірі саласы ретінде қалыптастыру.

“Балауса” ән үйірмесінің мақсаттары мен міндеттері

Мақсаты:

- музыка пәнінің вокалдық ән айту деңгейін көтеру,
- ән айту өнеріне деген қызығушылығын арттыру,
- әншілік қабілетін дамыту,
- жинаған тәрбиесін сахна төрінде қолдана білу,
- дауыс жаттығуларын өз бетімен орындай білу әншілік қабілетін дамыту,
- әншілік репертурын тандауға көмектесу,
- дауыс апараттармен жұмыс жүргізу,
- сахналық әншілік мәдениетін қалыптастыру,
- ән өнерін өмірде қолдануға бейімдеу,
- өз дауысын қысылмай толық жеткізе білуге үйрету.

Міндеттері:

- музыка пәнін эстадалық, вокалдық деңгейін толықтыру,
- әнді дұрыс айту, оның орындау әдіс – тәсілін үйрету,
- базалық әншілік қабілетін дамыту,
- оқушылардың ән айту қызығушылығын арттыру.

“Балауса” ән үйірмесінің сабақ кестесі

Сейсенбі
Жұма

Уақыты

10⁰⁰ – 11⁰⁰

Тақырыптық жоспар

№	Тақырыбы	Сағат саны	Теория	Практика	Мерзімі	
					1-топ	2-топ
1	Ән айту ережесі. «Балалық шак»	1				
2	Ән айту ережесі. «Балалық шак»	1				
3	Дауысқа бөлу. «Балалық шак»	1				
4	Дауысқа бөлу. «Балалық шак»	1				
5	Дауыс қою. Халық әні «Сәулем-ай»	1				
6	Дауыс қою. Халық әні «Сәулем-ай»	1				
7	Тыныс алу жаттығулары «Ана тілін сүйемін»	1				
8	Тыныс алу жаттығулары «Ана тілін сүйемін»	1				
9	Әндік дыбыс жаттығулары. Ән «Құтты болсын мереке»	1				
10	Вокалдық дикция. Ән «Құтты болсын мереке»	1				
11	Ән «Анажаным»	1				
12	Ән «Анажаным»	1				
13	Ән «Менің әжем осындай»	1				
14	Ән «Менің әжем осындай»	1				
15	Ән «Қасиетті домбыра»	1				
16	Ән «Қасиетті домбыра». Үн тазалығы.	1				
17	Ән «Жан әке». Дауыс жаттығулары.	1				
18	Ән «Жан әке». Жаттығулар орындау.	1				
19	Әндік демді дұрыс алу. Ән «Мектебім»	1				
20	Ән «Мектебім». Әндік демді дұрыс алу	1				
21	«Дос болайық бәріміз». Жаттығулар орындау.	1				
22	«Дос болайық бәріміз». Жаттығулар орындау.	1				
23	Жоғарғы дыбыстар. «Балауса, балғыншак»	1				
24	Жоғарғы дыбыстар. Төменгі дыбыстар. «Әнші болғым келеді»	1				
25	Жоғарғы дыбыстар. Төменгі дыбыстар. «Әнші болғым келеді». Дауыстың ептілігі. Дұрыс тыныс алу жаттығулар.	1				
26	Дауыс ептілігі. Дұрыс тыныс алу жаттығулар. «Анамызға мың алғыс»	1				
27	Дауыстың ептілігі. Дұрас тыныс алу жаттығулар. Әндету жаттығулар. «Анамызға мың алғыс»	1				
28	«Мен қазақтың қызымын». Әндету жаттығулар.	1				
29	Диапазонды кеңейту жаттығулары. «Мен қазақтың қызымын».	1				
30	Диапазонды кеңейту жаттығулары. «Сағындым әже сағындым»	1				

31	Тыныс алу жаттығулар. «Сағындым әже сағындым»	1				
32	Ашық және жабық дыбыстар. «Наз қоңыр»	1				
33	Әндету жаттығулар. «Бүлдірген»	1				
34	Әндету жаттығулар. «Бүлдірген». Динамикалық белгілер	1				
35	Вокалдық дикциямен жұмыс «Қос бәйтерек».	1				
36	Әуен мен сөздің дамуы. «Ана тілім тұғырым».	1				
37	Әуен мен сөздің дамуы. «Ана тілім тұғырым».	1				
38	Вокалды хор дикциясы. Вокалды топпен жұмыс.	1				
39	Вокалды хор дикциясы. Вокалды топен жұмыс Тізбекті тыныс алу.	1				
40	Вокалдық шеберлік. «Сәби тілек»					
41	Дауыс диапазонымен жұмыс « Сәби тілек»	1				
42	Дауыстың ептілігін дамыту. «Балдырғандар әні»	1				
43	Дауыстың ептілігін дамыту. «Балдырғандар әні»	1				

“Балауса” ән үйірмесіне қатысатын оқушылар тізімі.

1. Ким Аделя
2. Әбенова Альмира
3. Байгужина Аяулым
4. Манат Даяна
5. Жамбыл Аяла
6. Ахмет Айсұлу
7. Хибадат Айша
8. Ахан Дария
9. Бақытбай Сания
10. Манат Архат

Пәнді меңгеру деңгейіне қойылатын талаптар

“Балауса” ән үйірменің талабы оқушыға алған біліміне сай ән таңдауға, туған елінің өркендеуіне үлесін қоса алатын тұлға болып тәрбиелеу.

- Қазақ елінің әдет-ғұрып, салт-дәстүрін қастерлеуге:
- Теориялық білімін өмірде пайдалана алады
- Интеллектуалды деңгейін өсуіне әсер етеді
- Өз өнерін жан-жақты көрсете алады
- Ұлкен сахнада өз бетінше ән айта алады

“Балауса” ән үйірме бағдармасының тақырыптық мазмұны

Вокал туралы түсінік қалыптас тыру, ән орындалу тәсілдерін үйрету, ән айту ережелерін түсіндіру және қолдану туралы шығармашылық көзқарас қалыптастыру

I. Армысын аяулы мектебім - 7 сағат

II. Патриоттық әндер - 10 сағат

III. Ән көңілдің ажары - 8 сағат

IV. Қош бол мектебім менің – 9 сағат

Пайдалынатын әдістемелік материалдар:

1. Ахметова Н. «Музыкальные особенности казахской народной песни» 1995г.
2. Ахметова М. Ерзакович Б. «Қазақтың халық әндері» 1959ж.
3. Жәнібеков Ө. «Эхо» өнер, 1990ж.
4. Жұбанов А. «Замана бұлбұлдары» 1963ж.
5. Затаевич А. «1000 песенъ казахского народа» 1963ж.
6. Ұзақбаева С. «Өміршең өмір өрісі» 1988ж.
7. Бейсенова Б. «Мектебім, аяулы мектебім» 2008ж.
8. Бейсенова Б. «Алғашқы қоңырау соғылды» 2011ж.
9. Исабаев М. «Қымбатсың туған ел» 2010ж.

Оқушыларға ұсынатын әдебиеттер тізімі

- 1.Қалия Сейітқалыққызы «Далам менің» өнер, 2008 ж.
- 2.Марат Исабаев «Айналдың жырыма сен» әндер, гимн, романс және күйлер жинағы «Салық тәртібі» Тараз 2006 ж.
3. Қасқарбай Нарбатыр «Арай-мұң» «Рысбаева және Ко» ЖШС баспасы Тараз 2004 ж.
4. Шәмші Қалдаяқов «Менің Қазақстаным» Алматы «Өнер» 1981

Пәнді оқу-әдістемелік жағынан қамтамасыз ету

- Оқыту – теориялық: оқулық, дәріс
- Оқыту - практикалық: әуендер мен әндер, тапсырмалар тақырыптық тестер
- Оқыту - әдістемелік: әдістемелік көмекші құралдар, ұнтаспа әуендері
- Оқыту – көрнекілік: ұнтаспа, электронды оқулықтар